

Per Distanis

Nummer 1
Maj 2008

I detta nummer: Estlands tigersprång, nya lärkulturer, svenskarnas surfvanor, från SSV till Lomsjö, framtidens kunskapssamhälle, mobilt lärande på Gotland och mycket mycket mer!

Ordförande:
Erica Sahlin
VeraDotter Flexibel
871 03 Härnösand
Tel: 070-576 23 21

Medlemsavgiften,
250 kr för enskild medlem,
2.500 kr för organisations-
medlem, inbetalas på SVERDs
bankgiro nr 5130 - 6702

Per Distans:
Ansvarig utgivare:
Erica Sahlin
VeraDotter Flexibel
0611-201 24

Redaktör:
Gunilla Sterner Kumm
Utbildningsradion
08-784 45 95

Layout:
Andreas Skoglund

SVERDs Kansli
Box 3033
871 03 Härnösand
Tel: 0520-22 33 04

Tryck: Sollefteå Tryckeri AB

Utgivningsplan: 4 nr/år
Upplaga: 800 ex

Friska vindar?

Våren, intryck från Estland, glimtar av regeringens byggande (eller avsaknad) av en ny styrstruktur för vuxenutbildningen med mera präglar detta nummer av Per Distans.

Rubriken ”Flexibel utbildning som kraft i kunskapssamhället” skulle kunna sammanfatta hela innehållet – inte bara konferensrapporten från Västsverige på näst sista uppslaget. För i en rad olika notiser och artiklar illustreras den kraften i hur den digitala kulturen ständigt utvecklas och bildar underlag för ny företagsamhet och nytt lärande. Tommy Janssons artikel rörande aktiviteter i norrländska Lomsjö är ett exempel på detta. Elevskrivbordet är ett annat.

”den digitala kulturen ständigt utvecklas och bildar underlag för ny företagsamhet och nytt lärande”

Samtidigt vittnar regeringens tillbakadragande av frivuxförslaget på en motsatt trend. Det gör även Andreas Skoglundns artikel om svenskarnas Surfvanor. Uppenbarligen möter utbudet fortfarande inte den kunskapsstörstande svenskens behov av interaktivitet på utbildningssiterna. Andreas efterlyser mer aktiva insatser från lärosäten och andra utbildningsanordnare. Lärcentra har fortfarande inte blivit motorn i den kunskapsstyrda lokala tillväxtutvecklingen, är slutsatsen av hans resonemang. Nåväl, låt oss se vad som händer när yrkeshögskoleförslaget fått sin form (om nu inte även det förslaget läggs i malpåse) och när DistansKY blivit lite mer känt.

Vi borde kanske lära mer av Estland?

Kanske ska vi lära mer av Estland och deras målmedvetna satsning på Tigersprånget.

”Livslångt lärande och vuxenutbildning är inte så utvecklat i Estland, därför behövs det estniska e-universitetet. Det når ut till många!”, sade Kristi Kadaja. Kristi var SVERDs värd vid studiebesöket på Estonian e-Learning Development Centre ute i Mustamäe – en förstad till Tallinn.

Det är den estniska staten som är ägare genom EITF – Estonian Information Technology Foundation – som i Mustamäe inrymt sitt Estonian e-Learning Development Centre. Till detta center hör

alltså Estonian e-University (Eesti e-Ülikool på estniska) och dess yrkestekniska motsvarighet Estonian e-VET. De är båda konsortiebildningar för att främja högre utbildning respektive yrkesutbildning med hjälp av e-lärande. Deras främsta verksamhet handlar om att samordna webbaserad undervisning.

Den högre utbildningen omfattar tio olika lärosäten och omfattar ungefär 69 000 studenter. Yrkesutbildningen omfattar 39 skolor och 19500 deltagare. Båda levererar e-lärandekurser och många av dem har en design som bygger på lärobject av olika slag. Det låter som en rejäl satsning – fullt i klass med dem som KK-stiftelsen gjorde runt sekelskiftet, men som nu lyser med sin frånvaro.

Fortbildning och infrastruktur

Man arbetar också med fortbildning av lärare och annan personal ute på fältet. Andra aktiviteter är utveckling av innehåll i kurser och lärobject. Marknadsföring och arbete för att få acceptans för verksamheten med samarbete mellan lärosäten och skolor är andra viktiga områden. 75% av kurserna ligger ute på nätet, men de stöds mycket ofta av fysiska möten och föreläsningar på videokonferens.

Viktigt med internationella projekt

EITF har snabbt gjort sig känt och accepterat som en god projektpartner i internationella projekt. Just nu arbetar de aktivt med fem transnationella projekt med god finansiering direkt från Bryssel genom Leonardo, Tempus, Minerva, e-Learningprogrammet och ER-ASMUS Mundus. De är också inne i många ansökningar i den nya ansökningsomgången för Programmet för Livslångt lärande. Därtill kommer många projekt kring e-lärande som finansierats inom ramen för de estniska strukturfondsprogrammen.

Det är bara att hoppas att vi har många lika aktiva projektaktörer av det här slaget i Sverige också!

*Erica Sahlin
ordförande SVERD*

NEW LEARNING CULTURES

HOW DO WE LEARN?
WHERE DO WE LEARN?

Nu är det strax dags för EDENs årliga konferens. I år äger den rum i Lissabon den 11 – 14 juni. Konferensen arrangeras i samarbete med Universidade Aberta. EDENs presentation av konferensens ”scope” lockar säkert många deltagare:

Valuing learning cultures – a step towards shrinking the digital divide

Among the primary factors influencing the development and implementation of e-learning, those that look beyond just the aspects of technology and management are fast gaining importance. Information and knowledge moves in cyberspace through very different learning environments. Exploratory learning has recently developed into a widely-used term. More and more educational activities are supported on the Internet and interaction can largely be managed virtually. **The understanding of cultural features in communication processes and their impact on e-learning, together with the most effective positioning and interpretation of intercultural issues pose today highly relevant questions.**

Introducing and embedding learning into every human activity is high on the agenda. A holistic approach in distance and e-learning requires a deep understanding: the ability to compare, understand and integrate. Understanding the relevance of the ‘cultural dimension’ requires intense efforts, if we are to go beyond its abstract meaning, beyond slogans.

The year 2008 will be the year of intercultural dialogue, offering the opportunity to put the issue of learning cultures and their impact as the focus of the EDEN Annual Conference. Intercultural issues are becoming even more relevant in the light of emerging policy initiatives – like the ‘Riga Declaration’; the proposed 2008 e-inclusion initiative, and i2010 – that link ‘culture’ and ‘learning’ within the context of e-government, active citizenship and social cohesion. **Learning to be a good citizen and learning to be a good European require a new orientation for e-learning, that can**

help to bring together different cultural backgrounds.

We are witnessing the emergence and manifestation of different ‘digital learning patrimonies’, which have in the recent period become key terms and have been instrumental in understanding the contemporary e-learning phenomenon. The extension of this understanding is highly relevant to the closely linked ‘cultural patrimonies’.

Cultural understanding, efficiency and quality go hand in hand

Bridging professional cultures is not only important for the development of human understanding but also **from the e-learning perspective for adopting and facilitating the integration of tools and solutions and developing synergies.** There is a challenging variability in the cultural adaptation of ICTs. A well-understood intercultural approach is instrumental in restructuring the educational enterprise and exploring new development scenarios. **The effectiveness of technology may be reduced or improved by factors such as the values and learning styles of users.** The emotional and motivation aspects for learning also emerge as highly relevant.

Open thinking and building on well integrated cultural diversity can also promote help in creating a reflective learning space. **Cultural understanding in learning also means gaining knowledge from other training cultures and learning design solutions,** which have developed in different professional sectors or geographical regions, where the settings necessitate the application of different approaches. Importantly, **cultural understanding also supports diversity,** releasing aspirations for achievement, the desire for self-sufficiency and independence – es-

sential factors of 21st century knowledge and competence development.

Learning culture – how does it work in the ‘2.0’ environment?

Learning is becoming an increasingly personalised experience. We can learn practically everywhere and it is more and more the student who finds the ways to learning. The social web has also largely extended the scope of collaboration in learning. **The new generation technology solutions and Web 2.0 tools are necessarily cultural matters.** Cultural understanding may help to raise and exploit fully the new e-learning concepts based on social web.

Collaboration and partnerships in distance and e-learning reduce fragmentation, promote integration and cohesion, improving not only the pooling of knowledge but also engagement. The intercultural approach helps to understand and better support the much quoted inclusion and access aspects of ICTs and learning. On the other hand, if we use intercultural learning as an operational concept, for understanding and exploiting different learning styles and learning methods, this may well help both to increase learning efficiency and to implement new learning systems.

Cultural aspects certainly make part of the social change and inclusion scenario in e-learning, raising the **‘solidarity’; ‘individuality’ and ‘communality’** questions. Broadening of the idea of the ‘civilised society’ can also evidently be promoted through learning. The increased mobility of both individuals and groups, but also within communities and nations, has stressed the great importance of learning to cope and to understand cultural diversity. People are communicating more than ever, but being as physically apart from each other as never before. This phenomenon is **changing the very nature of our way of learning, working and living.**

Konferensens program och övrig information finns på www.eden-online.org

Det estniska tigersp

Under SVERDs studieresa (10-11/4) fick vi möjligheten att besöka Tiger Leap Foundation i Tallinn. Där träffade vi Enel Mägi och Elo Allemann.

Enel Mägi berättade att Tiger Leap Foundation (<http://www.tiigrihype.ee>) är en organisation vars mål är att föra ut IT/IKT i grundskolorna via lärarna. Grundtanken är att det positivt kommer påverka utvecklingen i det estniska samhället.

Tiger Leap programmet skapades 1996 på initiativ av Estlands president, Lennart Meri. År 1997 övergick programmet till att bli en oberoende organisation med namnet Tiger Leap Foundation. I början arbetade organisationen med att bygga upp en infrastruktur för e-learning. Idag fokuserar man på att utbilda lärare och bygga vidare på den infrastruktur som finns.

Organisationen innehåller flera ”mindre” tigrar med olika inriktningar: DigiTiger (IKT), AnimaTiger (multimedia), TechnoTiger (design och teknologi) samt EuroTiger (ett EU-projekt för IT i skolan).

Tiger Leap Foundation arbetar mycket med att utbilda lärare i att använda den teknik som finns. I nuläget är de kvinnliga lärarna mycket aktiva med att använda ny IT-teknik i undervisningen. Enel Mägi nämnde även att de upplever det som att studenterna vill arbeta med IT/IKT, men att många lärare inte är mogna för det ännu. De var dock mycket stolta över att 98%

av alla datorerna i grundskolorna i Estland har internetuppkoppling.

Därefter beskrev Elo Allemann tre intressanta projekt som Tiger Leap Foundation arbetar med: Koolielu, eTwinning och Voices of the world.

Koolielu

Koolielu (<http://www.koolielu.ee/>) är en kunskapsportal för främst lärare, men även studenter och föräldrar har tillgång till portalen. Den har funnits sedan 2001 och innehåller delar som till exempel: nyheter, forum, chatt, och lärobjekt (som är fria att använda). Den mest populära delen av portalen är chattrummen, där lärarna (anonymt) kan diskutera problem och lösningar.

Förvånande nog var studiematerialen/lärobjekten inte så populära, vilket man tror beror på att materialet är kategoriserat efter ämne, inte efter lärarnas kursupplägg eller den bok som användes i kursen. Det kunde även bero på att lärobjekten till största delen är skapade i Word eller PowerPoint. Målet är därför att skapa objekt med andra program. Man börjar så sakta att arbeta med bloggar och Podcasting.

Notabelt är att Tiger Leap Foundation upplever att kommersiella lärome-

delsproducenter är ljumt intresserade av att skapa lärobjekt! Kanske för att de objekten får användas fritt i portalen. Ingen merförsäljning för producenten. Dessutom är intrycket, framhöll Elo Allemann, att lärare föredrar tryckt material. Mot det förhållandet står att lärare gärna använder LMSer. Slutsatsen från våra estniska värddar är att det krävs en ständigt pågående utbildningsverksamhet av lärare för att nå bestående resultat.

eTwinning

eTwinning (<http://www.etwinning.net>) handlar om skolsamarbete i Europa. Enkelt uttryckt är det en webbplats som för samman lärare i olika regioner och länder som vill samarbeta, och här kan deltagarna via twinpages enkelt hitta en samarbetspartner.

Den målsättningen innebär att ”Best Practice” redovisas och sprids mellan lärare. För varje specifikt samarbete skapas ett rum/projekt där deltagande lärare publicerar material och diskuterar utbildningsfrågor.

En webblogg fanns för publicering av förslag till elevarbeten i form av konkreta handarbetsinstruktioner. Vi fick se ett exempel på hur påskpynt kan skapas på ett enkelt sätt. Utfört med enkla foton och skriven text i bloggen. En intressant detalj, som våra estniska värddar framhöll, var att det tydligen är lättare att hitta en samarbetspartner från Italien än något annat land. Kanske för att man i Italien kommit långt i sin IT/IKT-utveckling.

Voices of the world

Voices of the world (<http://onevoice.ning.com>) skapades av högstadieläraren Sharon Tonner, Skottland, för att bygga samhörighet mellan barn i olika länder genom att höra varandras röster istället för att se bilder eller läsa texter.

Från vänster: Jari Appelgren, Jan Bäcklin, Johanne-Sophie Selmer, Anna Nerhammar, Jonny Jakobsson, Anita Eklöf, Elo Allemann, Enel Mägi.

rånget!

I Voices of the World projektet deltar även skolungdomar från Estland och Sverige, förutom elever från resten av världen. De använder tal och multimedia i sin kommunikation med varandra. Kommunikationen uppstår genom olika gemensamma arbetsuppgifter eleverna runt om i Europa gör. Varje månad ges en uppgift som deltagande skolor skall genomföra. Vi fick se två exempel på elevuppslag.

I det ena var uppgiften till eleverna i varje deltagande land att producera en

**"kommersiella läro-
medelsproducenter är
ljumt intresserade av
att skapa lärobok!"**

animerad video på "blinka lilla stjärna", framförd på sitt eget språk! Den visan visade sig inte finnas i estnisk översättning, de estniska eleverna fick därmed skapa en egen text till visan.

Ett annat exempel som visades var en uppgift som innebar att kommunicera hur siffror uttalas i olika länder. Bilderna som illustrerade siffror gjorde Estland med bilder av elever i olika kroppspositioner som föreställde siffrorna. Bra idé och rolig!

Projektet tar på ett konkret och enkelt sätt bort osäkerhet och främlingskap mellan barn från olika nationer. Projektet har även kombinerats med Comeniusprojekt för fysiskt utbyte av elever.

Anna Nerhammar, Högskolan i Gävle
Lars-Göran Hedström, Högskolan Halmstad

Utredare föreslår inrättande av Yrkeshögskola

Yrkeshögskoleutredningen överlämnade den 25 mars sitt betänkande Yrkeshögskolan. För yrkeskunnande i förändring (SOU 2008:2) till utbildningsminister Jan Björklund. Regeringens utredare Anders Franzén föreslår, att all eftergymnasial yrkesutbildning utanför högskolan samlas i ett ramverk kallat Yrkeshögskolan. Den kan erbjuda vägar till utveckling för dem som har gymnasiekompetens, men där högskolan inte erbjuder relevanta alternativ.

Förslagen innebär att ett ramverk kallat Yrkeshögskolan skapas. Syftet är att säkerställa kvaliteten i utbildningarna och rättssäkerheten för de studerande samt att förenkla regelverken, öka tydligheten och förbättra informationen till de studerande och till arbetsmarknaden. Ramverket ska medverka till effektivare resursanvändning, till tydligare prioriteringar med utgångspunkt i arbetslivets behov samt till mer likvärdiga ekonomiska villkor för anordnare och de studerande. Det ska också medverka till att säkerställa tillgång på sådan yrkeskompetens som efterfrågas av arbetslivet. Ramverket ska administreras av en ny myndighet.

Kvalitetskriterier

Viktiga kvalitetskriterier för utbildningar inom yrkeshögskolan föreslås vara bl.a. arbetsmarknadsrelevans, arbetslivsanknytning, integration mellan färdighets- och förtrogenhetskunskap samt flexibelt lärande. Utbildningarna i yrkeshögskolan avses ha ett väsentligt inslag av arbetslivsanknutet lärande. Det innebär att undervisning, undervisande och handledande personal och arbetsuppgifter ska ha stark anknytning till arbetslivet. Utbildningar som nu har en svag koppling till arbetslivet måste utveckla arbetsformer, som möjliggör ett arbetslivsanknutet lärande.

Utbildningsformer som förs in i yrkeshögskolan

Genom ramverket samlas nu formellt åtskilda former av eftergymnasial yrkesutbildning i ett regelverk. Detta ska lämna utrymme för mycket stor variation när det gäller utbildningens karaktär, uppläggning och innehåll. Yrkeshögskolan föreslås bildas med utgångspunkt i de eftergymnasiala yrkesutbildningar utanför högskolan som nu finns. De är den kvalificerade

yrkesutbildningen (KY), påbyggnadsutbildning (PU) inom kommunal vuxenutbildning, de kompletterande utbildningarna, samt lärlingsutbildningen för vuxna till vissa hantverksyrken, vilka alla föreslås upphöra som separata utbildningsformer. Därutöver diskuteras möjligheten att korta högskoleutbildningar med svag forskningsanknytning skulle kunna föras över till yrkeshögskolan. Också eftergymnasiala yrkesutbildningar inom folkhögskolan skulle kunna erbjudas kvalitetssäkring inom ramverket Yrkeshögskolan.

Två olika examina

Två olika examina föreslås. Den allmänna examen ska benämnas yrkeshögskoleexamen och kräva att deltagaren har fullgjort vad som krävs för att bli godkänd på alla moment i en utbildning omfattande minst 60 veckors utbildning. För kvalificerad yrkeshögskoleexamen ska krävas bl.a. dels att utbildningen omfattar 80 veckor, dels att minst en fjärdedel av utbildningstiden utgjorts av lärande i arbete. Vidare ska krävas ett examensarbete och att anordnaren uppfyller vissa organisatoriska krav.

En ny myndighet

En ny myndighet för yrkeshögskolan föreslås, som tar över uppgifter från KY-myndigheten, Skolverket och Myndigheten för skolutveckling. KY-myndigheten i Hässleholm avvecklas därmed. Huvuduppgifter blir att säkerställa utbildningarnas kvalitet och deltagarnas rättssäkerhet samt att fördela det statliga ekonomiska stödet. Myndigheten föreslås dimensioneras för ungefär 55 anställda. Den föreslås bli förlagd till Norrköping.

Utredningen finns att ladda ned på
www.regeringen.se

Så surfar svenskarna idag

En snabb koll på svenskarnas mest besökta hemsidor (enligt Alexa.com) ger ett spretigt intryck. Förutom sökmotorer och startsidor hänger svenskar i stor utsträckning på sociala nätverkssajter (ex. Facebook, Lunarstorm), video/fildelningssajter (Youtube, PirateBay etc) och lägger ut mängder med egna bilder på nätet (flickr.com t ex). Naturligtvis är man inne både på SVT och Aftonbladet eller söker shoppingalternativ på Tradera och Blocket. Men nästan ingen tycks vara inne på utbildning!

Vi ser en trend att några få sajter fortfarande är störst, men det är inte de som växer mest. Surfarna sprider ut sig, nischar sig och fördjupar sig i sina vänner, i nischnyheter och filer att ladda hem. Det är inga omvälvande siffror som från ena dagen till den andra kullkastar all tidigare känd information. Men sakta, sakta ser man hur topparna inte ökar i samma frekvens som sajterna som kommer underifrån.

Ett exempel: Aftonbladet hade 2005 tredje veckan i september 3,3 miljoner unika besökare. Sista veckan i mars 2008 hade de 3,9 miljoner unika besökare. De ökar alltså med 600 000 läsare.

Samtidigt ser vi att sajter från plats 10 till 30 ökat sina besöks-siffror mellan tre till fem gånger. Plats 30 år 2005 innehades av ComputerSweden med 95 000 unika besökare/vecka. Plats 30 år 2008 (ticnet) hade 445 000 unika besökare, en nära femdubbling av antalet användare. (Allt enligt KIAindex).

Tittar du på senaste årens raketer såsom Blocket, Blogg.se, Facebook, ThePirateBay, Wikipedia och Youtube ser vi en annan trend: användargenererat innehåll. Samtliga sajter arbetar mer med att tillhandahålla formen för användarna att lägga upp eget innehåll. Då blir det lite vad som helst. Du kan hitta 80-talsikonen Rick Astley

lika gärna som du hittar en skrikande kille i Hässleholm. Detta är vad Wired-chefredaktören beskriver i sin bok "Long tail" (den långa svansen). Med internet som bärare kan fler kommunicera och alla som kommunicerar kan göra det mycket mycket

"alla som kommunicerar kan göra det mycket mycket mera utan att det kostar alltför mycket"

mera utan att det kostar alltför mycket. Konsekvensen blir att utbudet ökar och mottagare kan välja i princip vad de vill. Ta till exempel musik. Förr köpte man top-40-hitar, mest för att man inte visste av något annat. De som köpte annat än Top-40 ansågs som rejäla finsmakare, alternativt lite konstiga. Numera köps hittarna fortfarande, men i mindre utsträckning än

tidigare. Samtidigt konsumeras betydligt mer musik nu än för fem år sedan. Fler popband som förr aldrig var i närheten av ett skivkontrakt, säljer nu via iTunes och MySpace.

Samma sak gäller kunskap och information. Förr kom informationen från SVT, SR eller någon kvälls/morgontidning. De har lite färre tittare nu – även om de fortfarande är störst – till förmån för hundra tusentals kanaler med nischad information för sina konsument.

Konsekvenser

För dig som sitter där ute och vill nå en viss målgrupp räcker det inte längre med att Rapport uppmärksammar dig. Det täcker mycket – men du når inte alla. Annonser i kvälls/morgontidningar är inte heller tillräckligt. Särskilt med tanke på att tidningsläsandet minskar och internetanvändandet ökar. Det räcker heller

Topp-100 sajter i kategorier: (siffror anger antal sajter på topp-100-listan)

Socialt nätverk/dejting	16
e-handel	11
Nyheter	10
Bildbank/data storage	9
Sökmotor/startsida	7
Söktjänst /uppslagsverk	8
Spel & dobbel	7
Övriga (företag, myndigheter)	6
Porrt	5
Bloggar	4
Nedladdning/webbTV	4
Banker	3
Hem& familj	3

Svenskarnas favoritsajter (enligt Alexa.com)

1	Google
2	YouTube
3	Windows Live/ Microsoft Network (MSN)
4	Blocket
5	Facebook
6	Yahoo!
7	Aftonbladet
8	Bilddagboken.se
9	Wikipedia
10	The Pirate Bay

inte med att satsa på sökordsannonsering hos Google eller en banner hos Aftonbladet. Du måste helt enkelt ner i samma träsk som användarna och nischa dig hårt i din sökning efter dem du vill tala med. Du måste dessutom visa på samma engagemang för

”Det är lätt att välja bort en statisk hemsida där enda interaktionen man har med avsändaren är att ladda ned en PDF”

dem som de har för sin nisch. Annars är du borta – det finns så många andra där ute de kan vända sig till istället.

När kommer första utbildningssajten upp på topp-100?

Internet har drivits fram av utbildningsinstitutionerna. De flesta i min generation fick sin första kontakt med internet när de pluggade på universitet/högskola. De i åldersgruppen under mig kom ut på nätet via gymnasiet. Men det var då. Internet var en fantastisk källa till kunskap byggd av universiteten i USA för att forskare skulle kunna dela kunskap (så sa man åtminstone i fiket på Karlstads högskola där jag studerade).

Nu är Arbetsmarknadsstyrelsen och platsbanken den första myndighet man hittar på topp-100. KTH ligger på plats 31. Sen är det slut på myndigheter. Vad har hänt?

Jag pratade med en ansvarig på ett lärcentra på en mindre kommun i Västernorrland för ett par veckor sedan. Han var besviken. De hade dragit igång ett ”öppet hus” för högre utbildning på orten. Trots annonsering, både i morgontidningen och på arbetsförmedlingen kom det bara fyra stycken. Även han undrade vad som hade hänt.

Det är två saker som har hänt:

1. Internet (och alla TV-kanaler som

poppat upp de senaste åren) ger flera som tidigare valt att gå en kvällskurs eller sommarkurs, tillräckligt mycket information för att släcka kunskapsförsten. När en på tio eller två på tio väljer att sitta hemma framför datorn istället för

att gå på kurs, då hamnar utbildningsinstitutionen snabbt i en nedåtgående spiral. Det är det som har hänt lärcentrat i den lilla kommunen. (Paradoxen här är att lärcentrat

aldrig ens skulle kunna finnas till om det inte vore för de möjligheter som internet skapar).

2. I den långa svansen av information och underhållning är det lätt att välja bort en statisk hemsida där enda interaktionen man har med avsändaren är att ladda ned en PDF eller anmäla sig till en kurs.

Om vi tittar igen på Topp-100-listan ser vi att 16 av 100 sajter är inne på interaktion. Nästan alla andra har någon form av interaktion, även om det inte är kärnan i affärsidén.

Den organisation som löser problemet med att släppa på full interaktion mellan användarna och samtidigt kan ha en kvalitetsstämpel på sitt innehåll har chansen att börja klättra uppåt igen.

Nu behöver ju inte alla satsa på att vara på topp-100-listan, men visst vore det lite trevligt om dejting, porr och e-handel fick lite mer konkurrens av tung härlig akademisk utbildning?

*Andreas Skoglund, LiveChannel AB
andreas.skoglund@livechannel.se*

Kort och gott om streaming

Gällande streaming eller strömmande media, finns det ett sammelsurium med definitioner och varianter.

Här presenteras en definition av vad streaming kan vara.

Man kan generellt säga att streaming är när en person ser på en videofilm samtidigt som den överförs från Internet (streamingbegreppet inkluderar även ljudfiler).

Live streaming/Realtime streaming

Är när streamingen sker/levereras i realtid. Detta kan vara lämpligt vid till exempel en direktsänd händelse som en öppen föreläsning vid ett lärosäte.

Progressiv streaming/Downloadable streaming

Är när man tittar på videofilmen samtidigt som filen laddas ner. Vilket kan användas när man till exempel skall se på en föreläsning i efterhand.

Källor:

<http://www.svt.se>

<http://sv.wikipedia.org>

Anna Nerhammar, Högskolan i Gävle

Frivux-utredningen genomförs inte

Frivux-utredningens betänkande, ”Frivux - Valfrihet i vuxenutbildningen” (SOU 2008:17), som överlämnades till regeringen den 3 mars i år kommer inte att remitteras. Huvudförslaget i frivux-utredningen, innebär fri etableringsrätt för vuxenutbildning.

Enligt utbildningsminister Jan Björklund bedömer regeringen att reformtempot i utbildningsväsendet redan är högt under kommande år. Att bland annat införa ny skollag, nya betyg, nya läroplaner, ny lärarutbildning och samtidigt genomföra omfattande omstruktureringar genom fri etableringsrätt skulle kunna innebära en risk för en kvalitetssvacka under den redan intensiva reformperioden. Av de skälen väljer vi att inte genomföra huvudförslaget, säger Jan Björklund, som dock menar att utredningen har flera intressanta delförslag, som regeringen kommer att bereda vidare.

E-learning software developments including LMS-trends

I SVERDs studiebesök i Estland ingick ett besök på Tallin University. Där berättade bl a Marc Laanpere som är chef för Center of Educational Technology vid Institute of Informatics samt forskare i informatik, om satsningen på e-learning. Universitetet som får medel från stiftelsen Estlands e-university har satsat mycket på utveckling av IKT och har kommit väldigt långt under en relativt kort period.

Under tre år använde de WebCT, medan det fortfarande var billigt. När det blev mer kostsamt och de inte fick tillräckligt gensvar på sina önskemål om ändringar, bestämde de sig för att skapa en egen LMS. IVA lanserades 2002. Förutom denna är det många som använder Moodle, pga samarbetet med Finland (där Moodle är vanligt)

IVA baserar sig på ett finskt open source system (FLEE) som modifierades till vad man hade för önskemål i Tallin. IVA är programmerad i Python. Den är SCORM-kompatibel. I motsättning till open source kan användarna inte modifiera IVA. Vid Tallin university är det 7000 användare, och e-university har ca 12.000 användare. Man kommer in i en lobby, se-

dan finns blog, e-portfolio, kalender, kurser, uppgifter mm. E-portfolio används mycket av studenterna.

En ny version av IVA håller på att tas fram, och denna kommer att lanseras under ett nytt namn. I samband med detta har man tagit fram en ny e-portfolio som kanske kommer att integreras i den nya LMS. Denna används som en "kompetenshanterare" (Competency manager) för lärare att samla sina meriter och visa vad de har åstadkommit. Detta används främst för lärare i skolorna där det är nödvändigt för löneförhöjning, dvs för att kunna argumentera för bättre löner. På universitetsnivå, där alla akademiska tjänster omprövas efter fem år, kan det också användas.

Centret har också utvecklat "learning space" för lägre skolår (förskola och tidig grundskola). De har också utvecklat verktyg som skall vara extremt lätta för lärare med bristande IT-kunskaper att kunna hantera. Dessutom satsas det på M-learning (mobile learning)

De system vi fick se och som beskrivs ovan, används inte i industrin och stora företag. Här finns däremot Edu-tizer, som inte uppskattas av skolor och universitet eftersom det inte finns någon form för diskussionsfora. Företagen säger att detta kommer att distrahera studenterna i deras e-learning.

Johanne-Sophie Selmer

DISTANS
KY

Nytt Nätverk

Nu finns det ett nytt nätverk. Det gäller KY (Kvalificerad Yrkesutbildning) på distans, där anordnare och lärcentra samverkar.

Idén är att lärcentra kan marknadsföra de utbildningar som passar det lokala behovet och att de studerande kan läsa utbildningen från sin hemort. På så sätt får lärcentra ett bredare utbud av utbildningar och kan ha även små grupper, i vissa fall t.o.m. enstaka studerande i passande KY-utbildning.

Fördelen för utbildningsanordnaren är att det finns ett lokalt lärcentrum där de studerande kan träffas, för grupparbeten, träffar med handledare, sändningar via telebild eller elektroniska plattformar. Det ger en bra rekryteringsmöjlighet till utbildningarna. Hemsidan innehåller uppgifter om de medverkande, vilka utbildningar som är distansutbildningar och även vilka lokala utbildningar som dessa

utbildningsanordnare har. Dessutom kan man se var det finns lärcentra eller andra som är villiga att vara mottagare av distans-KY utbildningar.

Det blir en klar fördel för de studerande som kan och vill bo kvar på hemorten under studietiden, och att de får tillgång till ett bredare utbud av utbildningar.

Fördelen med nätverket för utbildningsanordnare är att kunna ta kontakt med lärcentra eller andra utbildningsanordnare på de orter där man har distansstuderande. Som mottagande lärcentra ska man på motsvarande sätt kunna marknadsföra distans-KY utbildningar på sin egen ort såsom sina egna lokala utbildningar,

och på så sätt skräddarsy ett utbud av KY för den egna orten som inte har behov av att utbilda 20-30 personer per år, utan där behovet finns men kanske inte är större än två – tre personer per år. Det här gör att det blir ett vinna – vinna förhållande för såväl studerande som anordnare och lärcentra.

Initiativtagare till nätverket är Torben Svensson i Sollefteå och Jan Bäcklin i Bollnäs.

För ytterligare upplysningar och anmälan gå in på: www.distansky.se

Från SSV till Lomsjö - en lång resa med hjälp av modern teknik

Att gå från ett tidigare jobb som utvecklings- och marknadschef på SSV i Norrköping till en tillvaro som distansarbetare i Lomsjö är ett stort språng. Ett språng som inte hade varit möjligt utan den moderna teknikens möjligheter att jobba ”per distans”.

Jag hade förmånen att vara med när det statliga ”Hermods” – SSV – tog steget från brevkommunikation till IT-teknik. Först i betydelsen digitaliserad elevadministration, senare också som webb-baserad distansutbildning. För SSV:s del var det hela tiden en form av flexibelt lärande med en kombination av distansutbildning, handledning och seminarierträffar. Som gammal distanselev har jag alltid haft ett

byggnader och ladugårdar ligger huller om buller i slutningen ner mot sjön. Något som ger lite Bullerbykänsla.

Och nu är vi på väg att flytta ”baslägret” dit. Inte som pensionärer utan som distansarbetare. För min del virtuellt över nätet. Jag har förberett mig det senaste året genom att ta fram utbildningsmaterial att lägga på webben. Jag kommer att fokusera på det

specialiserat sig på det man kan kalla entreprenöriellt lärande (enterprise education), d.v.s. en lärandeprocess där den studerande utvecklar företagsamhet och kreativitet.

Vill man bo i vacker natur i glesbygd måste man vara företagsam för att kunna försörja sig.

Min tanke är att bygga upp ett virtuellt center för den typ av utbildning och träning som behövs om glesbygden ska utvecklas i stället för avvecklas. Men mina program vänder sig också till bl.a. studenter som drivit UF-projekt under sin gymnasietid och sedan vill starta ett företag ”på riktigt”. Just nu jobbar jag med att ta fram material som vänder sig till lärare och pedagoger som är intresserade av att utveckla sina elevers entreprenörskap.

Entreprenörskap behövs inte bara bland egenföretagare utan är nödvändigt när man ska driva projekt eller arbeta i mindre företag och organisationer där man måste vara självgående och ta ansvar för ”leveranser”.

gott förhållande till denna form av lärande där man som studerande blir fri i tid och rum.

Efter tiden på SSV har jag som konsult medverkat i olika omställnings- och rekryteringsprojekt där validering varit en viktig komponent. Jag har bland annat i samverkan med branscher tagit fram valideringsinstrument för olika projekt. På AMS uppdrag har jag tagit fram tester som bygger på case-metodik vilket mäter kompetens på nivå tre (Tillämpning) enligt Blooms taxonomi.

Sammantaget har jag fått en bred erfarenhet av vilka typer av lärande processer som bäst bidrar till att studerande utvecklar sin potentiella kapacitet. Hur man både synliggör reell kompetens och hur man stimulerar och utvecklar den. Denna min bakgrund med erfarenheter av lärande per distans får jag nu stor nytta av när jag bestämt mig för att flytta ”baslägret” från Nyköping till Lomsjö i Södra Lappland. Vid ett besök i Norrlands inland för sex år sedan ”hittade” jag och min fru ett drömhälsö: en liten by vid kanten av en vacker sjö. Byarna i inlandet är oskiftade varför mangårds-

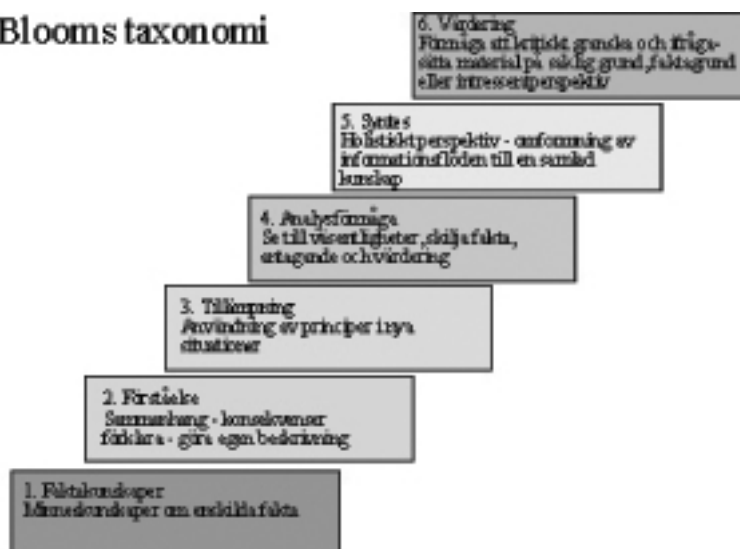
jag är mest intresserad av och där jag ser att mina erfarenheter kan bli till nytta. Sådant som kan bidra till samhällsutvecklingen – inte minst i glesbygd.

Det första programmet som är klart och används är en ”Starta eget”-kurs på webben. Den bygger på många års erfarenhet av entreprenörskap i olika former. Jag har i cirka 20 år ingått i nätverket TheForeSightNetwork som

Som gammal medlem (och styrelseledamot) i SVERD skulle jag uppskatta om Per Distans läsare skickar kommentarer till den här artikeln och gärna förslag och synpunkter sedan ni tittat på min hemsida:
www.lomsjo.nu

Tommy Jansson
0941-600 80
tommy@lomsjo.nu

Blooms taxonomi

Digiref.se – enklare kan det inte bli!

Högskolan i Gävle och flera regionala samverkanspartners har skapat en webbplats för öppna lärresurser, Digiref.se, för nationell användning. Syftet med Digiref är att sprida kännedom om och öka användningen av s k öppna lärresurser och lärobjekt. Sök och ladda hem lärobjekt - Bli medlem - Dela med dig, det är målet med Digiref.

I Digiref.se kommer man att kunna hitta lärobjekt och undervisningsmaterial. Allt material är fritt och granskat av redaktionen för Digiref. I arkivet i Digiref hittar du s k öppna lärresurser, digitalt material som medlemmar i Digiref vill dela med sig av till andra både för egna studier men även för undervisningssituationer. I Digiref.se används även licenshanteringssystemet Creative Commons för att man enklare skall kunna veta vilken upphovsrätt materialet har och på vilka villkor det kan användas. Digiref.se har fått finansiellt stöd av Länsstyrelsen i Gävleborg, och vi som står bakom Digiref.se är bl a CUL i Hudiksvall (Centrum för utveckling och lärande), Hudiksvall Näringslivs AB, Högskolan i Gävle (Högskolebiblioteket - Learning Center), Länsmuseet i Gävleborg och Bibliotek Gävleborg.

Öppna lärresurser är digitaliserat material som tillhandahålls kostnadsfritt och är öppet för lärare, studerande och självstuderande att använda vid undervisning, studier och forskning. Mer om öppna lärresurser: <http://www.hig.se//bibl/oer.html>

Webbplatsen Digiref.se är skapad med webbpubliceringsverktyget Joomla! tillsammans med webbyrån Kodamera AB i Göteborg. Kodamera har med mycket gott resultat levererat en webbplats med anpassad design och funktionalitet utifrån våra önskemål. Vi har nu en webbplats byggd på en beprövad plattform och ett effektivt administrationsgränssnitt med möjlighet till ytterligare anpassningar och förbättringar i framtiden.

Digiref.se hittar du på webbadressen: www.digiref.se

Kanalen DelaLika för lärobjekt

På URaccess, som stod att läsa om i Per Distans nr 2 2007, finns över tretusen UR-program tillgängliga att se och lyssna på i din dator. I samverkan med UR access har du som lärare också möjlighet att i kanalen DelaLika själv publicera filmer, bild och ljudfiler. Såväl URaccess som DelaLika hittar du på: <http://uraccess.navicast.net>

Vill du veta mer om Digiref.se och kanalen DelaLika?

Kontakta IKT-pedagog Mats Brenner på Learning Center vid Högskolan i Gävle, mbr@hig.se.

Elevskrivbordet – en success story från Stockholm

I november 2006 nominerades Elevskrivbordet från Stockholms Utbildningsförvaltning till svensk tävlande i BOLDIC Award. Priset gick den gången till ett projekt i Norge. Men flera av oss som kom i kontakt med entusiasterna bakom Elevskrivbordet såg att detta skulle kunna utveckla sig till något mycket spännande.

Nu vet vi att Mona Ekhöjd och Bo Hamberg samt Markus Albinsson etablerat sig i egen regi i på gamla Maria Sjukhus på Söder i Stockholm där de hyr den gamla läkarmatsalen. Därifrån ger de råd och stöd till sina abonnenter. Som många av SVERDs medlemmar vet erbjuder Elevskrivbordet personliga digitala anpassningar till många av de verktyg som funktionshindrade elever behöver i sitt dagliga studerande. Idén är lysande och rekommenderas för vidare studier till engagerade pedagoger och lärarutbildare.

Mer om Elevskrivbordet finns att läsa på Swedish Assitive Solution ABs hemsida www.assitive.se samt på www.elevskrivbordet.se.

Erica Sahlin

Vad är Elevskrivbordet och för vem?

- Elevskrivbordet är en Internetbaserad tjänst som skolor och utbildningsanordnare kan abonnera på.
- Den är specialutvecklad för att ge elever och studerande med läs- och skrivsvårigheter alternativa verktyg att lättare klara av sin skolgång.
- Den passar elever och studerande i alla åldrar och utbildningsformer.
- Elevskrivbordet anpassas till varje enskild användares behov. Det innebär att eleven får tillgång till just de programvaror som ansvarig pedagog på skolan anser vara till hjälp.
- De flesta programmen har dessutom möjligheter till personliga inställningar som gör att stödet skraddarsys ytterligare.
- Elevskrivbordet samverkar även med en rad kringutrustningar tex skanner, mikrofon, digital kamera, C-pen 20, usbminne, AlphaSmart och diktafon.

Mobile Learning på Gotland

Varje år säljs mer än 1 miljard mobiltelefoner i världen. Sverige är ett av de mobiltä-taste länderna i världen. En mobiltelefon finns hos i stort sett varje vuxen, den är per-sonlig och det är lätt att lära sig den. Den tekniska utvecklingen går mot mer och mer avancerade telefoner och med allt bättre kamera och bildskärm för att sända och ta emot videosamtal. Parallellt med telefonernas utveckling sker uppgradering av mobil-näten till större bandbredder och en radikal höjning bildkvaliteten för såväl sändande som mottagande videosamtal.

Det finns mängder av tillämpningar där utbildningsprogram laddas ned i mobiltelefonen eller till handdatorn, program som antingen används som drillövning direkt i telefonen eller som övningar som måste köras via uppkoppling till utbildarens server,

”mobiltelefonen kommer att få en stor betydelse inom all under-visning, redan inom några år”

till exempel det svenska företaget Vocab som utvecklat språkinläring enligt den senare tekniken. Många forskare och pedagoger förutspår att mobiltelefonen kommer att få en stor betydelse inom all undervisning, redan inom några år.

Komvux Gotland bedriver, med stöd av Nationellt Centrum för flexibelt lärande, CFL, ett projekt inom området Mobile Learning (M-learning).

Avsikten med projektet är att studera och utvärdera hur undervisning kan bedrivas med stöd av bildmässig kommunikation mellan videomobiler, kameraförsedda PC-datorer och professionella videokonferenssystem. Utöver sändningar i realtid mellan lärare och studerande ingår även att undersöka den pedagogiska effekten av att ladda ner och studera inspelade lektioner och undervisningsfilmer. Det inspelade materialet skall finnas tillgängligt på Komvux webserver.

Tekniskt möjligt

Via videokonferenssystemet ska det vara möjligt för lärare att hålla bild-mässiga lektioner med flera studerande samtidigt. Undervisningen ska kunna ske samtidigt med studerande som har mobiltelefoner eller PC-datorer. Huvudsyftet ska vara att studera om det är tekniskt möjligt att bedriva undervisning oberoende av plats, tid och teknisk utrustning. Läraren ska

ha möjlighet att meddela sig med sina studerande via grupp-SMS.

För att kunna redovisa en helhetslösning för distansstuderande ska även studievägledning kunna ske via videokonferenssystem och studerande med mobiltelefon eller PC-datorer.

Projektet vänder sig till alla vuxenstuderande, främst personer som vill kombinera arbete med studier men även personer som inte av tids- eller transportskäl kan delta i traditionell klassrumsundervisning. Den traditionella distansundervisningen bedrivs vanligen via någon form av lärplattform och mail. I vårt projekt avser vi att studera och utvärdera om inläringen kan förbättras då läraren får möjlighet att hålla bild- och ljudmässig kommunikation med studerande, enskilt eller i grupp.

Mobiltelefoner och handdatorer (PDA) har använts och används undervisning i ett stort antal länder och inom alla skolformer, från grundläggande undervisning till undervisning på akademisk nivå. I den förstudie som gjorts inom detta projekt har vi inte funnit några exempel på undervisning eller annan kontakt som skett bildmässigt med flera samtidigt brukare av mobiltelefon. I de tillämpningar vi funnit har kommunikationen skett mellan lärare och en studerande eller mellan två studerande. Som exempel på det sistnämnda har det amerikanska företaget 3iMobile utvecklat ett språkprogram där den studerande laddar ner videolektioner till mobiltelefonen men även ges möjlighet att föra ett videosamtal med sin lärare.

Projektmålet

Att visa på olika tekniska lösningar som på ett enkelt och prisvärt sätt kan användas av lärare i deras bildmässiga kontakt med studerande

Förväntade effekter av projektet

Användandet av videomobiler i undervisningen kommer att öka tillgängligheten till studier och ge större möjlighet för en utbildare att nå ut med sina kurser utanför sitt närområde. Vi förväntar oss även att personer med rörelsesvårigheter skall ges större möjlighet att följa kurser utan krav på att vara närvarande i skolan. Det skall även ges möjlighet att följa lektioner utan att ha tillgång till dator med bredbandsuppkoppling.

Projektinformation

Projektet genomförs i samarbete med One Conference och TeliaSonera.

”personer med rörelsesvårigheter skall ges större möjlighet att följa kurser utan krav på att vara närvarande i skolan”

Projektet skall slutredovisas den 30 juni 2008.

Vill Du veta mer om projekt Mobile Learning kontakta:

*Jan Boström, Komvux Gotland
tel: 0498-26 91 59
jan.bostrom@buf.gotland.se*

*Stefan Friis, One Conference
tel: 08-501 113 01
stefan.friis@oneconference.se*

*Henrik Melin, Vocab
tel: 08-752 95 50
henrik.melin@vocab.se*

Flexibel utbildning som kraft i fra

Över 120 deltagare från lärcentra och lärosäten kom till VKF-konferensen vid Högskolan Väst i Trollhättan den 6 februari 2008. Konferensen hölls i högskolans nya lokaler. De lärosäten som fanns representerade var Göteborgs Universitet, högskolorna i Jönköping, Borås, Halmstad, Skövde och Väst, Karlstads Universitet samt SLU Skara.

Konferensen inleddes av **Monika Hattinger, ordförande i VKF/Högskolan Väst** som talade om vår nära framtid. Monika refererade till två nya rapporter; *Synkront och asynkront lärande* av Stefan Hrastinski, (Participating in Synchronous Online Education). Stefan Hrastinski visar i sin undersökning att det synkrona lärandet som metod är viktig. Vidare talade Monika om Ulf Olsson, Karlstad Universitet, som publicerat rapporten *Distansutbildning - för vem? Analys om förutsättningar för att lyckas med distansstudier*. Av den undersökningen framgår att motivation är det viktiga för lyckade studier. Rapporterna fyller ytterligare några "vita fläckar" med information om hur distanslärande faktiskt fungerar. Monika Hattingers inledning var ett bra avstamp till fortsättningen.

Lars Ekedahl, rektor vid Högskolan Väst, som förutom att hälsa alla välkomna också talade om vikten av ett samlat campus för utveckling av flexibel utbildning. Högskolan Väst har idag 39% distansstudenter och antalet distansstuderande är ökande! Lars Ekedahl framhöll ett faktum som många lärosäten alltför väl känner: Den låga genomströmningen! I viss mån kan några svar tolkas fram i de rapporter som Monika Hattinger berättade om.

Lars-Åke Engblom inledde sitt anförande med att påpeka vikten av att möta kommande studenter i deras värld. Universitets-TV vid Göteborgs Universitet har utvecklats till serien Vetenskapslandet, som sänds av UR i Kunskapskanalen. Serien behandlar svensk forskning och utbildning, och reportagen produceras av landets universitet och högskolor. Redaktionen finns på Universitets-TV. Idag är fokus på produktion av Podcasting med RSS-syndikering för mottagarna. Podcasting är till sin natur asynkront, strömmande media är synkront. Att kunna erbjuda podcasting är ett konkurrensmedel för att locka studenter!

Lars-Åke Engblom gav sedan en inblick i tre universitet i USA: Berkeley, Stanford och UCLA. Berkeley hade år 2006 producerat 3000 timmar webb- och podsändningar, 82 kurser fanns att hämta över nätet. Studenterna driver på utvecklingen med att ständigt ställa frågan: Finns det på nätet? Lars-Åke Engblom fortsatte med att berätta om UR Access som erbjuder över 3000 program via digitala nätverk. Lars-Åke Engblom pe-

"Berkeley hade år 2006 producerat 3000 timmar webb- och podsändningar, 82 kurser fanns att hämta över nätet. Studenterna driver på utvecklingen med att ständigt ställa frågan: Finns det på nätet?"

kade på andra framtidsfaktorer: För ekonomi i produktion av flexibla läromedel – hitta kombinationsmöjligheter – samutnyttja tekniken inom lärosätet. Produktionerna kan användas för både utbildning och marknadsföring. Lärosätets hemsida är en viktig arena för att visa att modern teknik används i utbildningen. Lars-Åke menar att våra lärosäten måste bygga upp resurscentra för flexibelt lärande. I Jönköping har högskolorna samlat producerade lärobjekt på en gemensam server. Återigen: Viktigt är att samverka om resurser inom ett lärosäte.

Mattias Karlsson, Moderskeppet/Högskolan Jönköping, berättade om och visade praktiska resultat av podcasting. Mattias arbetar med tillämpad distanspedagogik. Han har hittat en extremt lukrativ bransch – bildbehandling! Kursen Mattias driver är *Digital bildbehandling 7,5 hp* (omfattningen 7,5 hp ger mer kompetens än nödvändigt för studenterna påpekar Mattias! Men resurstilldelningen inom högskolesystemet "kräver" kortast kurs om 7,5 hp). Mattias Karlsson framhöll med skärpa att högskolestudier inte är en förlängning av gymnasiet! Han tog sedan fram sju faktorer som gör att högskolan misslyckas i att möta vuxenstudenterna.

1. Marknadsföringen är katastrofal! Information, men ingen kommunikation!
2. Antagningsprocessen är än värre! Mattias påpekade att det kan ta åtta månader från ansökan till att börja studera! 10 % blir omedvetet strukna pga. e-postkrångel (de svarar inte studera.nu i tid!).
3. Terminssystemet är inte anpassat för flexibla studier!
4. Ansökan åtta månader före kursstart innebär att den sökande måste ha 200 arbetstimmar reserverade redan i januari, för kursstart i augusti!
5. Den fysiska placeringen av en högskola/högskolekurs är viktig! Speciellt för kvällskurserna! Kursen måste genomföras på den studerandes hemort.
6. Innehållet kan inte påverkas av studenterna - alltför rigida kursplaner.
7. Kursinnehållets presentation görs av dem som skapat kursen. Vilket ofta innebär att presentationen inte kommunicerar med målgruppen.

Under två år har Mattias Karlsson haft 2500 studenter i sin digitala bildbehandlingskurs. Undervisningen sker i form av videospelningar distribuerade via webben och som kan spelas upp i fullskärm. Mattias blandar studioinspelningar, inspelad skärm och intervjuer. Han använder PingPong som lärplattform i sina kurser. Praktik och teori varvas i kursen.

Mattias konstaterade att vad som behövs för framtiden är: Bra lärare, flexibel antagning, med ledordet **tillgänglighet** som ger studenter. Vi marknadsför idag lärosäten och informerar om kurser. Vi borde sälja kurser som en produkt som skall locka till köp! Omdömen om kurskvalité borde användas i större utsträckning, för Internet är ett relationsmedium! Det skapar relationer mellan undervisaren och den som skall "lära för livet", och en relation kan inte byggas med envägskommunikation! Lärcentrum kan användas för att skapa en relation innan studenten börjar läsa för att där få lämna önskemål/

mtidens kunskapssamhälle

förväntningar på kursen till lärosätet!

Viktigt efter kursavslut är att fråga "Vad vill du läsa mer efter genomförd kurs!" En godkänd student är en bra kund! Det blir allt viktigare att ta hand om studenterna på ett personligt sätt, inte bara att lämna ut en katalog!

En fråga ställdes från auditoriet: **Hur klarar du av så många studenter i en kurs?**

Mattias Karlsson svarade: Konsten att klara av över 100 studenter i en kurs är att använda asynkront lärande som går långsammare. Utbildningen för den enskilda studenten blir på så sätt utspridd i tiden. Alla studenter hänger med i en asynkronkurs på grund av att kursfarten bygger på studentens egen insats och initiativ. Läraren måste kommunicera som om alla befinner sig på olika nivå hela tiden. Mattias avslutade med: Jämför med Vasaloppet, alla startar samtidigt, men kommer i mål individuellt.

Håkan Larsson, NSHU, berättade om den förestående nedläggningen av

myndigheten. Högskoleverket tar över databasen samt får ökat ansvar för breddad rekrytering och utveckling. Dan Brännströms resurstillsdelningsförslag väntas ge ytterligare svar på "vem tar och över vad och ansvarar för fortsatt verksamhet inom respektive område där NSHU varit verksamma?" En övergripande fråga saknar just nu svar: Vem skall ansvara för satsning på pedagogisk utveckling av IT-verktyg och vem skall sprida resultat av forskningen?

"Konsten att klara av över 100 studenter i en kurs är att använda asynkront lärande som går långsammare"

Inom NSHU söker man nu svar på vilka av alla tjänster och pedagogiska redskap som är viktigast att bevara. Håkan Larsson beskrev arbetet med att ta fram krav på en bra sökdatabas med för sökande relevant information. Vid nyåret läggs myndigheten ner!

Lennart Appleqvist, Westum, redovisade resultat av en genomförd digital behovsinventering inom Westum där 40 lärcentra deltagit och använt en elektronisk enkät. Alla typer av utbildningsnivåer har ingått i enkäten.

3700 personer svarade på enkäten. Både privatpersoner och anställda/chefer inom företag/organisation/offentlig förvaltning har svarat. Av totalt givna svar kom 3000 från privatpersoner. Svartperioden var november – december 07. Frågorna konstruerades av Westum utifrån erfarenheter från ett pilotförsök. Genomsnittsålder för respondenterna var 35-50 år. 19% av respondenterna hade 3-årigt gymnasium, 42 % hade någon form av högskoleutbildning. Försök med att få SFI-studerande att svara resulterade i att få kunde svara på egen hand (svårt att förstå frågorna och hur man skulle fylla i enkäten!). 33% av respondenterna ville ha distansutbildning via Internet! 32% önskade traditionell, lärarledd utbildning. Det sistnämnda önskemålet kan tolkas som att det även kan vara lärarledd utbildning via videokonferens eller webbkonferens som efterfrågas. Frågeställningen var otydlig! Dock kan man anta, framhöll Lennart, att de som svarat önskar en synkron utbildningsform. 40% av respondenterna önskade kurser på kvällstid. Av svarande önskade 32% studera flexibelt.

Mest efterfrågade områden var;

Fortsättning på nästa sida...

Monika Hattinger inleder VKF-konferensen

Flexibel utbildning som kraft i framtidens kunskapsamhälle

1. Vård - hälsa 23%
2. Ledarskap 21%
3. Personlig utveckling 20%
4. Data/IT 19%
5. Ekonomi marknadsföring 15%

Företagen efterfrågar utbildningar inom;

1. Ledarskap 16%
2. Data och IT 15%
3. Personlig utveckling/retorik 13%
4. Ekonomi, försäljning och marknadsföring 12%

Inga överraskande svar! Kan tolkas som så att frågorna har styrt svaren eftersom tillfrågade måste ta ställning till ett fastställt kursutbud. En annan nackdel med föreliggande enkät-svar är att få producerande företag deltagit i undersökningen. Lennart framhöll att ur inhämtade rådata kan intresserade ta fram svar ordnade till exempel kommunvis. Varje kommun som deltagit i enkäten får underlaget för att konkretisera sina önsningar till lärosäten. Westum önskar få en dialog med högskolorna med utgångspunkt från enkäten.

Jan Danielski, Göteborgs stad, berättade om varför ett lärcentrum i Göteborg byggs upp samt beskrev uppbyggnaden av Lärcentrum Göteborg. Starten var ett utspel från politiker för drygt två år sedan. Från nu skall Lärcentrum Göteborg på ett och ett halvt år visa vad verksamheten betyder för staden. Varför lärcentrum i Göteborg?

- Det saknas en samlingsplats för medborgare som ett lärcentrum utgör.
- Det utbud av utbildningar på alla nivåer som redan finns i Göteborg måste kompletteras.

Jan berättade att det övergripande målet är att höja kompetensen för kortutbildade vuxna i Göteborg. Många kommuninnevånare har 2-3 årigt gymnasium eller mindre. Lärcentrum Göteborg skall erbjuda behovsstyrda utbildningar (man tänker dock inte använda någon form av enkätverktyg liknande det Westum tagit fram!). Spontant får man på Lärcentrum Göteborg in ett förslag per vecka

på kurser som behövs från kommuninnevånare och företag. Huvudönskemålen handlar om flexibel utbildning med blandade lärformer som

- Internet
- Lärplattformar
- Telebild
- Webbkonferens
- Lärarledd handledning
- Studiegrupper (socialt en viktig faktor för framgång i studier).

På Lärcentrum Göteborg talas inte om distansutbildning utan om Blended Learning. Lärstoff skall finnas förpackat på Internet, åtkomligt för studenten när det passar individen.

Lennart framförde avslutningsvis

”Lärcentrum kan utvecklas till att bli ett nav i kommunen för utveckling - utveckling både av företagande och individer”

önskemål som Lärcentrum Göteborg vill framföra till högskolorna; Det saknas en diskussion om kvalitet = jämnare kvalitet på kurser och lärare, speciellt från samma lärosäte. Lärare, enligt Jan Danielski, använder bara 1, 10, 15 upp till 45% av lärplattformarnas kapacitet! Ett annat bekymmer är att högskolorna/lärarna inte inser att Lärcentrum saknar kapacitet att skriva ut filer med handledningar, kursmaterial etc.

Bättre generell kvalitetskontroll från högskolorna efterfrågas! En idé som Jan Danielski lämnade är att högskolorna inför en ”Education Runner” för att lösa kvalitetsproblemen.

Börje Årnedal, Högskolan Halmstad, avslutade konferensen med att berätta om ”Tillväxprogram för Halland” och vad det innebär för Högskolan i Halmstad och de Halländska kommunernas lärcentrum; Lärcentrum skall bli Tillväxtcentrum!

Högskolan i Halmstad var tidigt ute med att agera som en tillväxtmotor i kommunen. Inom Högskolan startades uppsökande verksamhet mot nä-

ringslivet i kommunen med att fem personer fick ägna sig åt verksamheten på heltid. Verksamheten utvecklades till Teknikbrostiftelsen som var en projektförmedling, upprättad mellan lärosäten i Sydsverige. Under tidigt 2000-tal, i samband med börskraschen, försvann Teknikbrostiftelsen. Lärcentrum i Halland skall nu agera förlängd arm till Högskolan i Halmstad i kontakten och samverka med kommunernas näringsliv. Arbetet har redan börjat med kommunerna Laholm och Hylte. Region Halland skapade en introduktionskurs för lärcentrumspersonal i Halland om hur företag kontaktas och analyseras. Råd och tips gavs även om hur kontakten bibehålls med företagen. Nu har Region Halland initierat och driver på arbetet med en strukturfondsansökan

för att skapa tillväxtagenter i kommunerna. Syftet är att skapa en företags-/sammansamhällsnytta, spungen ur tillväxt i företagen. Nya företag skall skapas och nya metoder för kunskapsöverföring skall utvecklas. Försök att bygga ett KTP-system (Knowledge Transfer Partnership), hämtat från England, skall prövas i Halland och Västra Götaland. I det arbetet skall också samarbetet Högskolan i Halmstad och Lärcentrum i Halland spela en central roll.

Många deltagare åkte hem fyllda av inspiration efter en dags intressanta och framåtriktade föredrag. Vid årets VKF-konferens redovisades inte bara vad som genomförts utan också en hel del information om kommande verksamheter som kan utveckla distansmetodik och pedagogik såväl som lärcentrum. Lärcentrum kan utvecklas till att bli ett nav i kommunen för utveckling - utveckling både av företagande och individer.

Lars-Göran Hedström

Lär där du är : handbok och webbplats för distansstuderande och andra som lär på nätet

Eva Rydberg Fåhræus har länge arbetat och forskat kring samtal, Internet, lärande och inte minst distansstudier. I sin nyutkomna bok med ovanstående titel har hon samlat erfarenheter och kunskaper som är nyttiga för såväl distansutbildare som distansstuderande. Så här informerar förlaget om boken:

“I den här boken kan du läsa om vad du möter när du börjar en kurs eller cirkel på distans. Hur går undervisningen till? Hur lär du dig - ensam och tillsammans? Hur når du läraren och de andra deltagarna? Du får tips om god dialog på nätet, om sökvägar, datatrygghet och värdering av information på webben. Andra råd handlar om hur du planerar så att tiden räcker till och vad som underlättar dina studier, långt från kurskamrater och lärare.

Boken har en webbplats, www.studentlitteratur.se/distans, varav en del är öppen för alla och en annan är tillgänglig för dig som köper boken. På webbplatsen finns bland annat författarens tips och länkar till resurser på nätet. Där kan du också få kontakt med författaren.

Boken vänder sig till studerande på alla nivåer som går kurser och studiecirklar via nätet. Den är även relevant för lärare och kursledare på högskola, inom folkbildningen och andra kurser som ges helt eller delvis via webben.”

I nättidningen Nät och bildning har vi hittat en recension av boken. Recensenterna anser att Rydberg Fåhræus text är välskriven och informativ och att i boken förklaras de flesta fenomen som kan komma att stå i vägen för - eller hjälpa - en vilken distansstuderande, såsom wiki, html, vettig e-kommunikation etc. De menar att bokens innehåll är kunnigt och initierat och presenterat på ett pedagogiskt och tålmodigt sätt. Positivt är också att varje avsnitt innehåller citat från studerande på olika distansutbildningar, vilket skapar trovärdighet.

Att boken kompletteras med en webbsida menar recensenterna understryker författarens insikt om att tryckt material har en begränsad livslängd (i varje fall om det handlar om datorer) och att det därför passar ypperligt med en hemsida, som kontinuerligt kan uppdateras med nya tips och information.

*Eva Rydberg Fåhræus,
Lär där du är - Handbok och webbplats
för distansstuderande och
andra som lär på nätet.
Studentlitteratur, mars 2008.*

ISBN 978-91-44-01988-8.

Frivux lagt åt sidan men energiska vuxen- utbildare fortsätter utvecklingen

Beskedet om att frivuxutredningen läggs åt sidan kom överraskande för deltagarna i den stora konferensen ”Vuxenutbildning i samverkan – nya möjligheter” som ägde rum på Stockholm City Conference den 10–11 mars. Den presentation av utredningen som fanns inlagd i programmet byttes ut mot Anders Franzéns presentation av betänkanudet om inrättandet av en yrkeshögskola. Detta ledde till många samtal och reflektioner bland deltagarna. PD fångade upp några tankar:

Jan Boström

Lena Winterbom

ställa om och att vara pedagogiskt nyskapande. Vad gäller utnyttjande av digital teknik så finns det idag lärcentra i många kommuner och framåt kunde Lena se att olika webb 2.0 verktyg kommer att användas som en läresurs. I Sigtuna kommun prövar man nu att använda webb 2.0 inom grundläggande vuxenutbildning.

Ulrika Grönqvist

Per Distans läsare önskas en skön vår och sommar!

Nästa nummer av Per Distans kommer ut **september 2008**. **Manusstopp 22 augusti**. Skicka gärna ert textmaterial via e-post (kansli@sverd.org) eller till PD:s redaktör gsk@ur.se i form av rtf- eller docfil. Foton i pappersformat eller digitalt är välkomna!

SVERDs kansli, Box 3033, 871 03 Härnösand
Telefon: 0611- 201 14, 070- 576 23 21
E-post: kansli@sverd.org, URL: www.sverd.org